

IZHAJA VSAK DAN

Število oddaj in praznikih od 5. ob ponedeljkih od 9. zjutraj. Psemnitve štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih lekarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sr. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolena. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. semrtoice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K. vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačilnice in točilnice v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in ne vračajo.

Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GORDINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Paštno-krasniški račun št. 241-652. TELEFON št. 11-57.

Premirje sklenjeno?

Turški ministrski svet odobril protokol o sklenjenem premirju.

DUNAJ 2, ob 12:10 ponoči. (Kor.) Agence „Havas“ poroča iz Carigrada z dne 1. decembra, da je ministrski svet odobril protokol o sklenjenem premirju. Protokol se podpiše jutri. Irade, ki sankcionira ta protokol, je izšel danes (1. dec.)

Premirje sklenjeno.

CARIGRAD 1. (Izv.) Med Turki in Bolgari je sklenjeno popolno premirje. Prvi sultanov tajnik je odpotoval v Carigrad, da predloži protokol. Zadnja pogajanja se bodo vršila danes pop, in bodo pričela ob 2. Splošno je mnenje, da bodo pogoji za premirje že danes podpisani in da bodo danes določili kraj za bodoča posvetovanja. Od tega trenutka morajo tudi vse čete ustaviti svoje sovraštvost.

Status quo za premirje.

SOFIJA 1. (Izv.) Vest o premirju se potrjuje. Dokler pa bodo trajala mirovna pogajanja, obdrži vsaka država one postojanke, katere je zavzela, opusti pa obleganje.

Pogoji premirja

CARIGRAD 1. (Izv.) Pogoji za premirje so sledeči: 1.) Premirje mora trajati 14 dni. 2.) Turška armada in armada zavznikov obdrže svoje sedanje postojanke. 3.) Nobeden nasprotnikov ne bode utrjeval svojih postojank, ali pa dovažal na bojišče novih čet. 4.) Drinopolje in Skader se zaprovijantira za 14 dni.

Podpis protokola o premirju odgođen.

CARIGRAD 1. (Kor.) Kakor se čuje, se podpis protokola o premirju odgođa na jutri ali pojutrišnjem, da more grški pooblaščenec, ki ni bil navzoč pri pogajanjih, dobiti potrebne instrukcije o okolitvi Janine. Pričakuje se tudi dobritev protokola po bolgarskem ministrskem svetu. Danes se ni vršil nikak sestanek pooblaščenec v Čataldži, ker grški pooblaščenec ni prejel pričakovanih navodil od svoje vlade.

Pogajanje za premirje po srbskih vestih.

BELGRAD 1. (Izv.) Za pogajanja v svrhu sklenitve premirja so bolgarski in turški pooblaščenca dobili včeraj nove instrukcije. Pogajanja so se nadaljevala danes. Izid je še neznan. (Brzobjavka je bila oddane v Belgradu dne 1. dec. ob 7 zvečer in je prispela v Trst dne 2. dec. ob 1:50 zjutraj), toda zatrjuje se, da pesimistične vesti niso upravičene.

Današnja „Pravda“ javlja, da Turki zahtevajo, da se takoj razpravlja o miru, ne pa o premirju, s čimer hočejo dobiti Turki časa za vojne priprave.

PODLISTEK.

Osvit.

Epizal Keaver Šandor Gjalaki. — Prevel A. E.

Mladi pesnik Štoos, krasen, visok, mladenič je na svoj nežni način tudi pripovedoval, kar je izvedel v Zagrebu, ter tolažil sebe in druge, da ne bo več treba prelivati solz nad raznarojenimi brati. Sveti bog, kako silno upanje je klilo v vsaki njegovi besedi! In kakor da sta iz njegove ognjevite pesniške duše ta gotovost in ta polet prehajala na vse navzoče. Vsi so bili prepričani, da nastajajo boljši dnevi za dom in rod. Ko je župnik omenil prizadevanja Madjarov, da bi iz zedinjenih kraljestev napravili silno državo in en sam — svoj madjarski narod, — ni bilo nikogar več v družbi, ki bi ne občutil potrebe odpora in obrambe svoje narodnosti, kakor tudi ni bilo nikogar, ki ne bi bil prepričan, da tudi uspe obramba, ako bodo ubogali starega Draškovića. Zopet so se oglasili glasovi, da mora kraljevina poslati grofa na sabor v Požun, — vsak je z veseljem odobral to misel in po dvorec

Srbija ne koncentrira vojaštva ob svoji severni meji.

BELGRAD 1. (Kor.) Srbski tiskovni urad izjavlja, da so vesti, ki so se v zadnjem času pojavljale v inozemstvu, zlasti pa v sosedni monarhiji, da Srbija koncentrira vojaštvo ob severni meji ter da utrja Belgrad in druga mesta in se pripravljala na neko akcijo, neresnične in da je ta urad pooblaščen, da te vesti kategorično dementira kot popolaoma neutemeljene. Pač pa se srbska vlada prizadeva na vse mogoče načine, da se izogne nepotrebnim konfliktom.

Avstrijsko-srbski spor.

BELGRAD 1. (Izv.) Dr. Marković piše v „Stampi“, da je Avstrija po vplivu Nemčije, kateri more biti hvaležna na tej uslugi, sklenila menjati svojo metodo. Toda zdi se, da je trajen sporazum z Balkanom mogoč le tedaj, če premeni tudi svojo politiko.

„Politika“ je menjenja, da odgoditev končne rešitve spornih vprašanj še ne pomeni odstranitve sporov. Končno sklepanje miru s Turčijo in eventualna konferenca vevlasti bi moglo biti povod velikim spopadom. Srbija mora v vsakem slučaju z vso odločnostjo braniti svoje interese.

Srbija ne kliče novincev pod orožje.

BELGRAD 1. (Izv.) Vesti, ki so se razširjale, da bodo poklicani pod orožje novinci za leto 1913., so neresnične. Vojno ministrstvo izjavlja, da ni nikake potrebe, da bi se klicali pod orožje niti novinci za leto 1912. in je še obveznikov, ki še niso bili uvrščeni v vojsko.

Zavzetje Elbasana.

BELGRAD 1. (Izv.) Uradno se javlja, da je samo prebivalstvo Elbasana, ko so dospete tjakaj srbske prednje straže, ponudilo vdajo, nakar so takoj čete moravske divizije zasedle Elbasan. Prebivalstvo jih je sprejelo zelo prijazno.

Težave pri pogajanjih.

SOFIJA 1. (Izv.) Vkljub vsemu temu, kar se proglašja, je resnica, da premirje še ni sklenjeno. Res je, da je vse v teku, ali pogojev še ni nobena stran sprejela, zlasti kar se tiče grških pooblastil. Grški pooblaščenca se še namreč niso izjavili, vendar pa upajo tukajšnji politični krogi, da bodo Grki omogočili premirje. Res je nadalje, da sedaj ne gre o miru, nego samo o premirju, ki bodi podlaga miru.

Čigav bo albanski prestol?

BELGRAD 1. (Izv.) Listi poročajo, da je v Draču nekdo albanske zastave potrgal in poteptal. O osebi pretendenta

so doneli in grmeli navdušeni kliči: „vivat Drašković“.

Morda na nikogar ni napravil ta večer tako globokega vtiska, kakor na Hano. Njena nežna, res skromna duša, njena srmežljiva narav, njen mirni način nastopa, to jej ni dopuščalo, da bi se obenem z Ženiko vmešavala v pogovore gospodov, toda — vsa je neprestano podrtavala sreče in blaženstva, — neizmerne ljubezni za dom in rod. Vse te misli, ki jih je slišala tu, so se tudi že rodile v njeni glavi, dasiravno nejasno in nedoločeno. Zato je bila sedaj tem zadovoljnija, ko jih je slišala v jasni obliki in določnih črtah. Muževiu je edinemu pošepetala, kako je srečna, da se je zbralo toliko dobrih ljudi, ki vsi ljubijo domovino. Muževiu pa se je, da jej napravi še večje veselje, ponudil družbi, da deklamira iz Gundulićevega „Osmana“, iz katerega se je največ njej na ljubo naučil mnogo in mnogo stihov, cele speve na pamet, in ko je končal, so ga objeli in poljubili i Ivan i stari Kotromanić i Štoos, Hana pa se je — skrila v tretjo ali četrto sobo, da obriše solze, ki so jej potekle navdušenja in ginjenosti ter velike hvaležnosti,

si Albanci niso edini. Vendar se pa zelo govori, da je mladi Karol, sin romunskega prestolonaslednika, resen kandidat za albanski prestol.

Grki ravnajo proti mednarodnemu pravu.

CARIGRAD 1. (Izv.) Listi javljajo, da bodo Grki izpustili v Solunu ujetje turške čete, ker jih je angleški konzul opozoril, da je to proti predpisom za slučaj kapitulacije.

Karljera bolgarskega četaša.

SOFIJA 1. (Izv.) Bolgarskega četaša Černepejeva so imenovali za kajmakama v Kavali.

Rusija za mir.

DUNAJ 1. (Izv.) V poznih nočnih urah se je včeraj izvedelo, da je Rusija oficijelno javila Avstriji, da Srbije ne more v nobenem oziru podpirati. (To smo tudi mi javili. Ured.) To pa ne odgovarja popolnoma dejstvu, pač pa se trdi, da se je zadnje dni vršilo med Berolinom in Petrogradom mnogo pogajanj, ki so imela namen, da poravnajo nasprotstva med Dunajem in Petrogradom. Znano je, da je Rusija danes za mir, kakor nikdar poprej in da se tudi v tem zmislu izraža.

Nadalje pa se tudi nekako zdi, da smatrajo na Dunaju, da se vse razpleta nekako prepočasi, valed česar so z včerajšnjim poročilom hoteli nekoliko podrezati v razvoj dogodkov.

Z druge strani se zopet zatrjuje, da se je Rusija izjavila neki sili trozveze na način, ki dopušča menenje, da misli s Srbijo res tako.

Črnogorci pred Skadrom.

RIJEKA 1. (Izv.) Kralj je začel danes s prestolonaslednikom Danilom, ki je zopet ozdravel, s ponovnim obleganjem Skadra.

Srbija za mir.

BELGRAD 1. (Izv.) V ministratvu za zunanje zadeve dementirajo vesti avstrijskih listov, da bi Srbija utrjevala meje in trdnjave. Vlada se bo sploh vsega izogibala, kar bi dovedlo h komplikacijam.

Optimizem med Srbi.

BELGRAD 1. (Izv.) Položaj sodijo politični krogi kot zelo ugoden. Afero Prochazkovo smatrajo politično za opravljeno in oblasti bodo kaznovala vojaške funkcionarje, če so oni v tej zadevi kaj zakrivilo. Albanijo so Srbi za sedaj popolnoma izpustili iz vrste svojih zahtev in ravno tako je upati, da se vprašanje srbskega pristanišča ugodno uredi.

Ruski narod govori.

PETROGRAD 1. (Izv.) H Koptu, ki so ga zasedli Kitajci, mislijo odposlati Rusi svoje čete. V moskovskih gledališčih je prišlo do demonstracij, pri katerih je ruski narod izkazoval simpatijo balkanskim državam. Tudi sam Kokovcev se je

Dan je že napočil, ko so se začeli razhajati gostje iz najbližje bližine. Drugi so vsi ostali pri gostoljubnih domačinih, kajti tedaj se ni prihajalo samo za en dan in v Lučevcu se je vedno našel prostor, pa naj bi bilo še toliko ljudi. Z zabavo so bili zadovoljni in navdušeni vsi, dasiravno je bilo pri mizi vse trezno, kakor morda še nikdar ne pod zagorsko streho. Plesalo se je, prepevali so narodne pesmi, gospodje so se pogovarjali zaradi sabora, igrale so se vsakovrstne družabne igre, in mala Ženika se je še v postelji blaženo smejala v pričo Hane, da je njen načrt uspel tako divno.

Drugi dan so še mnogi ostali v Lučevcu.

Njegova ljubezen se ni dvigala v bogve kake lirične višine niti v kak romantični sentimentalizem, bila pa je iskrena in močna ter ga je vsega napolnjevala z željo, da si osvobje deključno srce in da si jo izvoli za vse življenje. Čistost teh čustev mu je vzbujala neko višje in posebno zadovoljstvo. Ta ljubezen ga ni utrjevala in nasičevala, kakor dosedanja njegova ljubavna razmerja. Čutil je v sebi, kako postaja boljši in resnejši odkar je vzljubil Hano, in je bil trdno pre-

udeležil teh demonstracij in je bil navzoč pri burnih manifestacijah za Jugoslovanstvo.

Slepomišenje med Avstrijo in Srbijo.

DUNAJ 1. (Izv.) V diplomatskih krogih se govori, da se je srbska vlada s posebno noto obrnila na evropske vlade veleč, da se Srbija ne pripravlja, dočim se oni, ki hočejo biti nasprotniki, pripravljajo. V nekem poročilu c. kr. tiskovnega urada se iz uradnega srbskega vira zanika, da bi Srbija mobilizirala.

BRZOJAVNE VESTI.

Dr. Kramar za mir?

PRAGA 1. (Izv.) Danes se je vršilo tu zborovanje zaupnikov mladočeške stranke. Udeležilo se ga je 300 oseb in dr. Kramar je govoril o notranji in zunanji situaciji. On je za svojo osebo svetoval, naj Čehi pričakujejo, kaj pride, in je govoril za mir.

Demonstracije v Plznu.

PLZEN 1. (Izv.) Včeraj je prišlo tukaj do silnih demonstracij za mir. Ko se je namreč hotelo odpeljati vojaštvo 35. polka k neki vaji, se je zbralo občinstvo na kolodvoru in je prepevalo vse jugoslovanske himne in demonstriralo tudi drugače svoja čustva. Policija, ki sicer ni imela posla, se je vmešala, a vojaštvo se je odpeljalo v Galicijo.

Jadranska razstava.

DUNAJ 1. (Kor.) Znano je, da se bo prihodnje leto vršila takozvana jadranska razstava na Dunaju. Priprave so v najboljšem teku in že pri teh se vidi, da hočejo vse opraviti brez Slovanov in prezreti Slovane. Sploh se zdi, da nekateri krogi mislijo, da Slovenci in Hrvati v Avstrijskopolju ne eksistiramo, kvečjemu le Dalmaštinci, ki so v nekaterih odsekih nekoliko zastopani. — Vobče se trudijo prizadeti krogi, da bi zadali priveditvi izključno nemško-italijanski značaj. Vsaj tako se zdi, če se vidi, kako je z zastopstvom iz Trsta. To so razmere, ki se nikakor ne morejo vzdržati, ker varajo javnost.

Sufragetke.

LONDON 1. (Izv.) Londonske sufragetke so iznašle nov način boja, ki pa zna postati za nje zelo usoden. One namreč vlivajo v poštne skatle gumij in jedke tekočine, ki razjedajo pisavo na pismih. Tega pa ne bodo mogle dolgo uganjati, ker je proti njim potom časnikov vse javno mnenje.

Dom za bolne na pljučih.

BRNO 1. (Izv.) Danes se je vršilo v navzočnosti cesarskega namestnika in vse civilne in duhovske gospode slovesno posvečenje doma za bolne na pljučih.

pričan, da ve šele sedaj, kaj je ljubezen, in da so bila ona burna čustva, ki jih je še pred kratkim gojil za krasno Irmo Budročevo, le prazne omame strasti. In kakor je bil dosedaj energičen in hiter v svojih osvajanjih, — seveda čast in hvala tudi dotičnim junakinjam, ki so mu same dajale poguma, — tako je bil plah in neodločen, ker je ta zamišljena, mirna deklica napravljala nanj tako čuden — nenavaden vtisk. Vedno ga je moril strah, kako naj ravna s tako nedotaknjeno deključno dušo, vedno se je povpraševal v svoji skrbi, ali ni morda s svojim nekdanjim življenjem zagrešil toliko, da bi si mogel vse pokvariti pri dekletu. Tako je prišlo, da tudi danes ni nič rekel Hani, in prav tako ne drugi dan, dasiravno je imel priliko, ker ju je na izprehodu k ribniku Ženika dvakrat pustila sama. A vendar mu je vse govorilo nekaj, da ga Hana usliši in mu dovoli, da to pove materi. Končno je sklenil, da bo pisal iz Zagreba in uredil stvar. Zaradi tega je odšel že tretji dan iz Lučevca, A nato so minevali dnevi in dnevi, pa vendar ni pisal.

(Dalje)

Pismo iz Srbije.

Belgrad, dne 29. nov.

Kraljeva rodbina. — Turški topovi. — Isa beg Boljetinac. — Albanci prijatelji Srbov. — Nikakega spora med Srbijo in Avstro-ogrsko. — Balkansko vprašanje vprašanje cele Evrope. — Ruski poslanik ne hujska. — Turčija zavlačuje mirovna pogajanja. — Zavezniki hočejo imeti Carigrad.

Kraljevič Gjorgje se je včeraj vrnil v Belgrad, da se odpočije po napornem delu na bojišču. Kraljičina Jelena pa se je odpeljala včeraj s posebnim vozom v Topolo, kjer se nahaja grobnica kraljeve rodbine Karagjorgjevičev, da si ogleda tamkaj kraljevo „zadužbino“ (grobnico in na njej zgrajeno cerkev). Kraljičina se je vrnila še isti dan.

Tukajšnji list „Politika“ je priložil vest, da je prestolonaslednik Aleksander preko Soluna odpotoval v Cataldžo k tamkajšnjim srbskim četam, ki se bore skupaj z Bolgariji, dočim pa oficijalni krogi zagotavljajo kar najresneje, da jim ni nič znanega o tem.

Kakor se poroča iz Bitolja, je bilo dosedaj ujetih 20 000 onih turških vojakov, ki so po bitki pri Bitolju zbežali na vse strani. Med ujetniki se nahaja tudi okrog 100 višjih častnikov.

Zaplenjene turške topove so prepeljali v artiljerijski arzenal v Kragujevcu, kjer so jih že začeli popravljati in preizkuševati. Pri preizkuševanju so se pokazali naravnost izborni rezultati. Topovi zadevajo kar najbolje in srbska artiljerija se s temi zaplenjenimi topovi skoraj podvoji v svoji moči.

Po raznem časopisju, zlasti inozemskem se je raznesla vest, da je bil znani vodja albanskih vstajev Isa beg Boljetinac ustreljen. Nekateri listi so poročali, da se je zgodilo to v bitki, ko se je Boljetinac s svojimi ljudmi bil proti Srbom na turški strani, drugi pa so zopet pripovedovali, da je bil Boljetinac ustreljen zavrato. Sedaj pa so se zopet začeli razširjati glasovi, da bo Boljetinac, ki so ga ujeli v hribih, ustreljen. Ta vest nikakor ne odgovarja resnici, niti intencijam vlade niti vojnih poveljnikov. Boljetinac se namreč ni odkrito uprl Srbom, ni napravil srbski vojski nikake škode, niti ni organiziral večje vstaje. V interesu srbske države je, da priznase Boljetincu, ki je med ljudstvom zelo popularen.

Današnja „Politika“ konstatira, da v pravi Albaniji ni bilo prav nikakega upora proti Srbom, da ni počila niti ena albanska puška na srbsko vojaštvo. Srbsko vojsko so povsod sprejemali kar najprijazneje. Arnavte je pač vezal sedaj med seboj edino le skupni privilegij anarhije, ki so jo na drugi strani kar najspretneje porabljali domači in inozemski agenti v to, da so ustvarjali razne diplomatske probleme. Srbska vojska pa je prerezala te niti, ki so vezale Arnavte in zato Arnavti tudi sedaj popolnoma mirno in brez upora oddajajo orožje, ker so mislili, da so njihovi punti postali popolnoma brezpredmetni in kot taki tudi prav tako popolnoma brezuspešni, dočim pa so na drugi strani enako trdno prepričani, da dobe pod srbsko vlado vse državljanske svobode, ki jih ima državljanstvo civilizirane države, ki gotovo stori vse v njihov kulturni in gospodarski napredek.

„Tribuna“ naravnost pohvalno komentira naredbo srbske vlade, ki prepoveduje sedaj menjavo vere, prestop v pravoslavlje. To je v resnici plemenit čin vlade, s katerim se z ene strani preprečuje proselitizem, z druge strani pa tudi kaže, da Arnavtom, ki so mislili, da bodo sedaj mogli ostati v svoji domovini le tedaj, če prestopijo iz mohamedanstva v pravoslavlje, in katolikom, ki so mislili, da bodo enako morali zapu-

stiti svojo vero in se popravoslaviti, tega nikakor ni treba storiti, temveč da bodo brez tega enako uživali vse državljanske pravice, kakor pravoslavni državljani.

Vse to pa tudi kaže, da pač ni v albanskem vprašanju prav nobenega povoda za spor med Srbijo in Avstrijo in ga tudi v resnici ni takega spora temveč ga ustvarja le neki del časopisja. — *Srbija ni kršila v Albaniji nikakih pravic avstrijsko-ogrsko monarhije, saj si ni nikakih takih pravic avstro-ogrsko monarhija nikdar v Albaniji zagotovila in Srbija ni zavrnila nobenega predloga avstro-ogrsko monarhije, ga tudi ni mogla zavrniti, ker kakega predloga s strani Avstro-ogrsko ni niti bilo nikdar. Srbske vojne akcije na Balkanu in specialno v Albaniji pa vendar ne morejo biti povod, ali predmet spora, temveč bi to mogli biti edinele definitivni rezultati teh vojnih akcij, ki pa nikakor še niso ugotovljeni. Ako sploh pride do razdelitve Albanije, potem šele naj bi se oni, ki misli, da je treba tega, obrnili na vse one, ki bi jo hoteli razdeliti, nikakor pa ne na Srbijo samo! — Mir s Turčijo bo delo cele balkanske zveze in albansko vprašanje zopet ne more biti vprašanje posamezne volesile, temveč cele Evrope. In ker torej ni predmeta za spor, nikakor torej tudi ni spora; zato pa tudi Srbija ne odgovarja nikomur, ker ni nikogar, komur bi odgovarjala, in ni ničesar, na kar bi odgovarjala.*

„Straža“ piše v tej zadevi, da pomeni to, da je avstro-ogrsko monarhija pristala na to, da se albansko vprašanje reši potem evropskega sporazuma, pač le izpremembo metode, obenem pa jasno kaže, da Nemčija razumeva ulogo zaveznice Avstro-Ogrske kot ulogo mirovne posredovalke, kakor to tudi soglašja z njenimi lastnimi interesi. Če pa ne izpremeni avstro-ogrsko monarhija le svoje metode, temveč tudi svojo politiko, bo Srbija z največjim veseljem sprejela in iskala prijateljskih razmer s monarhijo.

Kakor zagotavljajo poročila iz zanesljivejših virov, je pri proglasitvi neodvisnosti Albanije v Valoni prisostvoval le manjši del Arbanasov, dočim večina sploh ni sledila Kemal beju.

Današnja večerna vladna „Samouprava“ je priložila dve izjavi, v katerih pravi: Z ozirom na razne senzacionalne vesti, ki so se potem časopisja raznašale po vsej Evropi, češ da ruski poslanik v Belgradu Hartwig postopa nesoglasno s politiko mednarodne vpljudnosti in da brez obvestitve in dovoljenja svoje vlade zahaja v avdienco k srbskemu kralju Petru ter da on takorekč vidi srbsko politiko, nismo smatrali za potrebno, da bi se ozirali na te vesti. Toda sedaj smo se prepričali, da te vesti niso brezpomembne, temveč da imajo globjo smer, ker hočejo predstaviti Srbijo kot edino odgovorno za današnje dogodke, potem pa tudi Rusijo ter pokazati svetu stvar, kakor da Srbija ne brani svojih življenjskih interesov zato, ker so to res njeni življenjski interesi, temveč le zato, ker jej tako svetuje Rusija. Zato pa moramo izjavljati, da Hartwig po skupnem diplomatičnem sprejemu ob priliki kraljevega rojstnega dne ni bil niti enkrat pri kralju, da prihaja v ministristvo znananjih zadev, ko ima zato nalog od svoje vlade in da se v srbske zadeve absolutno ne vmešava, ker srbska vlada sploh ne bi dopuščala takega vmešavanja nobenemu poslaniku, pa naj bi bil poslanik še tako prijateljske države. Hartwig ravna samo in izključno v duhu instrukcij svoje vlade.

Končno pravi „Samouprava“, da more v očigled takim intrigam pač lahko soditi evropska javnost, s kakimi težavami se mora boriti Srbija, ko brani svoje interese.

Tudi starodavnega Bacha smo slišali. Njegovi dve skladbici „Gavotta“ in „Gigue“ sta se prikazali kakor dva bisera na širnem morju moderne glasbe. S kako gracijoznostjo ju je umetnik prednašal!

Na površje sta stopila umetnikov čut in njegovo razumevanje najbolj pri Dvořákovih „Humoreski“ in pri Čajkovskega „Serenadi melancholique“. Tu ni mogel umetnik zatajiti svojega slovanskega čutenja. Plač njegovih gosli v Čajkovskega „Serenadi“ je bil pravi plač nežnega, da, ženskočutečega srca skladateljevega. Kako genljivo pripovedujoča je bila njegova igra! Kako bolno mu je pela g struna!

In kako šele je razumel umetnik Dvořák, onega velikana, čigar genij — tako skoraj se zdi — se vzpenja nad ostale mojstre ob vsaki priliki, kadar nastopa, bodisi v malih ali velikih formah. Dvořákova „Humoreska“, kakor vse njegove humoreske, se odlikuje po svoji originalnosti in rahločutnosti. V tej točki se je upodobila vsa rahločutnost umetnika, ki je v izražanju prve melodije dosegel višek, tako da si ni mogoče predstavljati kaj popolnejšega.

Poleg Brahmsovega „Plesa“, katerega

V drugem komuniqueju pravi vladna „Samouprava“, da odide srbska vojska, kolikor je je na razpolago, k Cataldži, in izjavlja nadalje, da so pač pričela pogajanja med turško vlado in se ta pogajanja kmalu ugodno končajo. Toda Turčija je naenkrat začela stvar zavlačevati in je s tem svojim ravnanjem prisilila zaveznike, da jej zadajo zadnji udarec ter poženo Turke iz Carigrada.

Balkanske države niso hotele stvari terati do konca in Turčije izlagati skrajnemu najtežjemu udarcu, toda Turki hočejo, da se vprašanje o življenju njihove vladavine reši še sedaj, in nočejo umeti, da balkanske države niso hotele dalje, nego jim je bilo treba, da se reši njihovo vprašanje. Turčija jih torej sama naganja, da grede dalje in izzovejo vprašanje ne samo o Balkanu, temveč o celi vladavini.

Splošna naloga poziva i srbsko i grško vojsko v Albaniji in Macedoniji, da se udeležite operacij pred Carigradom in da tudi oni dve povečate svojo slavo z vrnitvijo Carigrada krščanski upravi. In to tudi storite čim prej, ne izgubljajoč časa in ne menec se za izdatke.

Turška vlada hoče definitivne rešitve iztočnega vprašanja. Božja volja je tako, in šele tedaj bo zapečaten mir in Turki vrženi v Azijo.

Ta izjava vzbuja veliko pozornost, ker so poučeni krogi prepričani, da ni to le rečeno v strah Turčiji, temveč da je to plod hitrega sklepa zaveznikov, da z zadnjim udarcem izzovejo rešitve vsega iztočnega vprašanja in tako preprečijo vse intrige, ki se pleto zadnji čas in vsled katerih misli turška vlada, da si z zavlačevanjem zboljša svoj položaj.

Selski šolski štrajk pred sodiščem

(Dopis iz Koroške)

Vsako priliko, kadar nastopijo skromni koroški Slovenci za svoje ustavno jim zajamčene pravice, uporabljajo nemški nacionalci v to, da s samo njim prirojeno impertinentnostjo obrekujejo in denuncirajo po svojih umazanih nemškonacionalnih listih ubogo slovensko ljudstvo in ščuvalojo proti njemu Slovincem itak sovražne oblasti. Kaj čuda, da se je udušil v koroških Slovincih vsak svobodnejši pokret! Saj jim daja vlada pri vsaki priliki občutiti železno pest in za tira če treba, tudi z največjo silo vsak odpor.

Zato moramo tembolj občudovati samozavestni nastop zavednih Seljanov, iz katerega odseva odpor zdrave slovenske duše proti gnjilemu šolskemu zistemu, ki tako uničujoče upliva na slovenski organizem na Koroškem.

Sele so večja gorska vas južno od Borovelj in se odlikujejo po svojem odločno slovenskem prebivalstvu. V svoji skrbi za nemštvo je dal dež. šol. svet leta 1897 dotlej slovensko šolo deliti v slovenski in utravitstični (nemški) razred — seveda čisto po nepotrebnem. Da se umetno ohrani utravitstični razred, ki v resnici nima nikakih življenjskih pogojev, je učitelj v slovenskem razredu (hud nemškonacionalen strankar!) učence pretepal do krvi in ravnal z njimi kolikor le možno surovo z namenom, da jih prisili prestopiti v utravitstični razred. Pri tem pa je naletel na hud odpor slov. Seljanov, ki so doslej mirno prenašali vse šikane šolskih oblasti. Ogorčeni vsled takega postopanja niso več hoteli pošiljati otrok v šolo in nastal je več tednov trajajoč šolski štrajk, ki je vzbudil veliko pozornost po vsem Koroškem. Posebno obširno so se bavili s stvarjo nemškonacionalni listi, ki so, boječ se, da se ne razširi ta nevolja tudi po ostale Koroškem, v uvodnikih pozivljali in šunt ali vlado oziroma šolske oblasti, da nastopijo z vso energijo proti tem

je proizvajal virtuozi v brhkem ritmu, nam je podal A. Bazzinijevo „La Rondo des Lutins“ in N. Paganinijevo „Le streghe“, skladbi, ki zahtevata velike tehnične spretnosti, Paganinijevo „Le streghe“, varijacije na navaden tema, so pravi magnet za vsakega vijolinskega virtuoza vsled svojih tehničnih izrednosti in težav (paralelne oktave in drugi dvogmatni, dvozvonočni flažoleti in pizzicato z levo roko). Gospod Culbertson, ki je v prvi točki programa kazal, vidno ginjen vsled navala simpatij od občinstva, vzruženost živcev, je bil pri vseh ostalih točkah in tudi pri zadnjem, tehnično najtežjem komadu popolnoma gospodar svojih duševnih in telesnih sil. Njegovi dvogmatni (paralelne oktave, paralelne terce itd.) so bili čisti in vzletni, dvozvonočni flažoleti kristalni in polni, pizzicati z levo roko demonično-predrzni. Isto velja o prednašanju Bazzinijeve skladbe „La Rondo des Lutins“: ista čistost flažoletov in dvogmatov, ista točnost pizzikatov.

Občinstvo zbrano v velikem številu, je prisostvovalo koncertu vzorno pazljivostjo in obsipalo umetnika s tako frenetičnim aplavzom, da je dodal še dve točki

„upornežem“. In v resnici so šolske oblasti, mesto da bi popravile to krivico in ugodile upravičenim zahtevam Seljanov, uvedle strogo preiskavo proti starišem štrajkujočih otrok, pri čemer se je posebno odlikoval celovški okrajni glavar pl. Rainer, zaupnik nemškega „Volksrata“. Zadnje dejanje te drame se je doigralo minoli teden pred sodiščem v Celovcu, kjer sta bila obsojena dva selska kmeta „wegen Aufiehnung gegen die Schulbehörden“ na teden dni zapor. Torej mesto pravice, ki so jo iskali, dobili so — zapor.

Dež. šol. svet je bil sicer primoran, premestiti omenjenega učitelja, ki je bil povzročitelj splošne ljudske nevolje, a se mu drugače ni zgodilo žalega, ker ga je „Volksrat“ vzel v zaščito.

Tako nam je šolski štrajk v Selah zopet osvetil v bengalični luči vso brutalnost nemškonacionalne večine in pristranost naših oblasti, ki so v prvi vrsti poklicane čuvati pravico. Ta šolski štrajk nam pa tudi dovoljuje upogled v demoralizujoči šolski sistem na Koroškem in naši merodajni čitatelji bi morali znati upoštevati posebno psihologično stran tega sicer zelo redkega dogodka pri svojih šolskoreformnih prizadevanjih.

Sicer pa bodo nemškonacionalci pri prvi priliki zopet zatrjevali, da so Slovenci na Koroškem z obstoječimi razmerami popolnoma zadovoljni in da si ne žele nikakih sprememb.

Bitka na Kosovem polju — v zgodovini in v srbski narodni pesmi.

Zgodovinsko-literarna črtica. Napisal prof. Makso Pirnat.

Onamo, onamo! da vidju Prizren, ta to je moje — doma ču doč; starina mila tamo me zove, tu moram jednoč oružan poč.

Črnogorski kralj Nikola I.

Črnogorski kralj Nikola I. se odlikuje po izredni vladarski zmognosti in nenavadni hrabrosti; obče znano je tudi, da ume spretno sukati pero, da je zložil množico prelepih spevov, kateri so mu pridobili odlično mesto med srbskimi pesniki.

Nobena pesem pa se mu morda ni bolje posrečila, nego ona obče razširjena, ki se začinja s kličo:

Onam, onamo! za brda ona.

Zložil jo je leta 1867. V pesniškem navdušenju gleda tu vrli črnogorski gospodar tja dol čez brda in hribe proti jugovzhodni strani. Za temi brdi se nahajajo razrušeni gradovi slavni srbskih kraljev in carjev; Prizren se dviga ondi, nekdanja sloveča srbska prestolnica; sveti samostan Drčani stoji še tamkaj in ne daleč odtod se širijo bojna polja, na katerih spi nešteto srbskih junakov smrtno spanje; in ti junaki kličejo po osveti, ti junaki pozivajo v boj, da se reši bedna raja. Slavni srbski junak Miloš Obilić ima tamkaj svoj grob, k temu grobu roma duh pesnika Nikole in njegova duša upa, da dobi pokoj, kadar bodo vsi Srbi svobodni.

Skratka rečeno: v tej pesmi se spominja Nikola I. stare slavne Srbije, spominja se lepega Kosovega polja. Saj je na tem polju bilo središče nekdanjega srbskega carstva, ondi je bilo njegovo srce, tamkaj pa se je tudi odigrala znana nesrečna kosovska bitka, ki je zadala smrtni udarec srbskemu carstvu.

Na Kosovo polje vodijo čitatelja te vrstice. Iz njih se lahko pouči, kje leži Kosovo polje in kakšno je, iz njih pozve, kaj nam poročate o Kosovski bitki zgodovina in srbska narodna pesem.

I.

Kosovo polje je kotlina, ki meri 6500 km². Na jugu tvori mejo Šara-planina, na zahodu in severu severoalbanske Alpe, z vrhovi Rogozna in Kopavnik, na vzhodu

izven programa. Poklonjen mu je bil lovorjev venec.

Njemu vreden vrstnik je bil gospod (?), ki je s svojim razumnim spremljevanjem na klavirju pripomogel, da je dobila vsaka skladba pravi izraz.

Igra g. Culbertsona je napravila vtis na nas, da imamo pred seboj umetnika z veliki darovi srca in duha. Ako umetnika zdaj v zorni mladosti navdaja tako velika duševna sila in zmognost v oživotvorjenju misli glasbenih velikano, smelo pričakujemo, da bo tudi tehnika po nadaljni praksi vsestransko dohitevala njegovo duševno zmognost, tako da bo plastičnost tonov vedno v soglasju z umetniškovo koncepcijo.

Mešani zbor „Glasbene Matice“ je sodeloval pri koncertu s tremi jugoslovanskimi pesmicami, z dvema narodnima in z D. Jenkovo „Bože bratimstva“. Vzlic pičlemu številu vaj je koncertni vodja g. K. Mahkota s svojim zborom častno nastopil; saj se mu je tudi občinstvo izkazalo hvaležno z velikim odobravanjem, ki ni nehalo, dokler ni zbor ponovil zadnje pesmi.

V. S.

PODLISTEK

Koncert Saše Culbertsona.

Redki so pri nas slučajji, da imamo priliko seznanjati se z umotvori komorne, oziroma koncertne glasbe. Ker smo imeli šele pred osmimi dnevi komorni večer gospe Costaperarijeve, je umevno, da nas je vest o koncertu g. Culbertsona tembolj iznenadila in razveselila.

Gospod Saša Culbertson nam je prednašal na sobotnem koncertu v gledališki dvorani „Narodnega doma“ dela iz stare in nove glasbene literature.

Wieniavskega „Koncert b mol“, prva skladba na programu, nikakor ne nosi znaka skladateljske ženijalnosti. Wieniavski, sam virtuozi na vijolini, ni vdehnil skladbi one globokosti, one svežosti, ki bi mogla poslušalca prevzeti in pritegniti nase. Njegova fantazija je medla in se zadovoljuje s formalnostjo, z zunanji efekti. Tretji stavek b mol koncerta, ki je najbolj posrečen del skladbe, je umetnik tudi najidealnejše prednašal. Njegov jasni in lahki „spiccato“ v tem stavku je bil čaroben.

Pa Črnogora. Posamezne točke teh gora so 2000—3000 m visoke. Djarčka planina deli vso kotlino v dva dela, katerih eden je pravo Kosovo polje, drugi pa Metoja.

Kosovo polje ni ravnina, ampak valovit svet. V dolžino meri 30 km, v širino pa 16—18 km. Njegova nadmorska višina znaša 600 m. Metoja pa je 40 km dolga in 20 km široka.

Kosovo polje namaka Sitnica, ki se zlija v Ibar, ta pa v Moravo in ž njo v Črno morje. Vode iz Metoje: Pečanska Bistrica, Dečanska Bistrica se stekajo v Drin, ki se izliva v Jadransko morje.

Pod turško vlado je tvorilo Kosovo polje poseben vilajet (namestništvo), ki je obsegal šest sandžakotv (okrajev), nameščeni Prištinski, Skopeljski, Prizrenski, Pečanski, Sjenički in Pleveljski.

Najvažnejši kraj na Kosovem polju je mesto Priština (18 000 preb.). V Prištini so stolovali srbski kralji. Blizu Prištine stoji znani samostan Gračanica. Nad Mitrovico se nahajajo razvaline slavnega gradu Zvečana, ki je služil srbskim kraljem za stolico.

Metuja ima tri večja mesta: Peč, Dja-kovico in Prizren. Peč (15.000) slovi po svoji volneni in usnjarski obrti. Nedaleč od Peči so razvaline samostana Studenica. Slavni samostan Dečani, ki sta ga pozidala srbska kralja Stefan in Dušan, stoji 15 km proč od Peči. Djakovica (25.000) izvažajo sadje, žito, usnje in orožje. Prizren (40 000) je videl nekdanje lepe dneve, ko so imeli v njem srbski kralji svojo prestolnico. V Prizrenu izdelujejo fino usnje in iz raznih kovin nakrasnine za ročaje nožev, mečev itd.

Prebivalstvo Kosovega polja in Metoje je jako mešano. Na Kosovem polju, v Prištini in Metoji prebivajo Srbi. Moralno in politično prvenstvo imajo Albanci, ki so se pomohamedanili; Albanci silno sovražijo krščansko vero in slovanski jezik. Posestniki in obrtniki so večinoma Turki (Osmantije). Srbski poturice so divji ljudje. Pravoslavni Srbi so siromaki. Pravoslavni Bolgari se odlikujejo po pridnosti in slove kot vrtnarji. Katoliki so trgovci in delavci. Cincari (Kucovlahi, romanskega pokoljenja) so se posredili, bavijo se s trgovino in obrtjo; znani so kot izvrstni zidarji po vsem Balkanu. L. 1864. so tu naselili Cerkeze, da bi izpodrinili srbski živelj; Cerkezi žive v veliki revščini. Po mestih se nahaja tudi nekaj španjolskih Židov.

Kosovo je bilo že ob času Rimljanov obljudeno. Med leti 610—640 so se tukaj naselili Srbi; tedaj je Kosovo spadalo k srbski pokrajini Raši. Nekaj časa je bilo pozneje Kosovo v rokah Bolgarov in nato Bizantincev. Koncem 11. stoletja so se poselili Kosovega Srbi. Stefan Nemanja je razširil svojo oblast že tudi deloma po Makedoniji in Albaniji. Stefan Dušan (1331—55), najslavnejši srbski vladar, se je polastil vse Makedonije, Tesalije in Albanije; za svojo prestolnico je izvolil Prizren in Skoplje.

Ko so vladali imenovani srbski kralji in carji, se je na Kosovem razvila cvetoča kupčija in obrt. S Kosovega so vodila važna trgovska pota v Skader, v Bar, Kotor, Dubrovnik in proti Sarajevu. Izvažali so živino, sir, ribe, kože; uvažali pa sol, obleko, nakitje. Trgovino so posebno gojili Dubrovčani s temi kraji. Kakor važen trgovski kraj je veljalo Novo brdo, ki je ležalo na visoki gori, 23 km vzhodno do Prištine. V dobi od 1350—1450 je slovelo Novo brdo kakor najvažnejše mesto sredi Balkana.

Prvič so trčili skupaj Srbi in Turki l. 1371. Srbski kralj Vukašin se je tedaj vzdignil proti Turkom, ki so silili proti srbski meji. Srečno jih je odganjal in enkrat napodil celo do Odrina. Tukaj je dal Vukašin za svojo vojsko napraviti veliko pirovanje. Srbi so pili in se veselili, tu pa so se zbrali razkropljeni Turki in jih po noči nepričakovano napadli. Srbi so bili poraženi. In Vukašin je bežal samo z enim zastavonoscem, dokler je mogel. Nazadnje je mislil, da je že prišel na varno mesto. Tam je bil studenec, iz katerega se je hotel napiti. A v tem hipu mu pade izpod obleke zlat dvoglav orol, katerega je bil vzel raz prsi ubitemu Urošu, svojemu predniku. Kdo je ubil mladega carja, to se namreč dotlej še ni vedelo. Nikdo ni sumnil Vukašina kot ubijalca. Ko pa zastavonosce, ki je spremljal Vukašina, zagleda ta znak pri njem, reče mu precej: „Ti si ubil carja Uroša!“ Vukašin se prestraši tako, da ne more izpregovoriti besede, in nato ga zastavonosce v svoji pravični jezi na torišču ubije. Potem vzdigne z zemlje zlatega orla ter ga nese v dokaz smrti Uroša in Vukašina k Lazarju, grofu sremskemu, najmlajšemu in najblagorodnejšemu izmed vseh Dušanovih prijateljev!

Lazar je precej naznanil to žalostno novico srbskemu narodu. Ko so se prepričali srbski velikaši, da je prenehala možka panoga Nemanjičev, in ker se jim je zdela tesna zveza vseh delov široke

države neobhodno potrebna, so se zbrali v Prizrenu in si ondi izbrali Lazarja za carja srbskega. Slovesno so ga venčali za carja vpricho srbskega patriarha in poslanecv iz Carigrada.

Glavna naloga Lazarjeva je bila, da izravna stare duhovne in posvetne prepire z bizantinskim cesarstvom. Potem je krotil one podložne mogotce, kateri so mu odrekli pokorščino z izgovorom, da ni pravilno izbran car. Z druge strani pa je stopil v tesnejšo zvezo z knezi Bosne, Albanije in Zete, kateri so bili pod slabo vlado Vukašinovo postali skoro samo stalni.

Lazar je bil vrl mož. Odlikoval se je po posebni hrabrosti in izredni poštenosti. Gojil je samo eno in to iskreno željo, da reši Srbijo propada in da ponovi njeno nekdanjo moč in slavo. Na vso moč si je prizadeval, da se vrnejo zlati časi, kakršne je Srbija uživala za vlade Dušana Silnega. Dičile so Lazarja lepe zmožnosti, vendar ni inogel doseči svojega namena. Domač razdor je razroval državo. Ljudstvo samo je čutilo svojo slabost in se ni nič kaj moglo navdušiti za boj. Na jugu so imeli precej moči Vukašinovi privrženci in ga niso hoteli priznati za vrhovnega vladarja. Bosanski ban se je oklical za kralja, osvojil si je Travunjo in Zahumje ter si lastil Dukljo in Zeto. Lazar ni mogel niti zediniti pod sabo vseh srbskih pokrajin, kako bi si potem upal ponoviti slavno Dušanovo carstvo. Imel je malo moči. Zato se je tudi odrekel naslovu „car“ in se zval samo kneza.

Na meji pa je pretil vedno večji vihar. Turki so neprestano napredovali. Vzeli so Drinopolje, Plovdiv in Sredec. Leta 1386 je prišel sultan Murat čez Balkan in se polastil Niša. Tako je zabil klin med Srbe in Bolgare.

Lazar si v tej zadregi ne ve drugače pomagati, kakor da prosi Turke mira. Turki zaenkrat prizaneso Srbiji, a Lazar se mora zavezati, da jim vsako leto plača po 10.000 cekinov in jim da po 1000 konjnikov. Tako se je moral pokoriti Turkom. Pač je moralo plemenitemu Lazarju krvaveti rodoljubno srce, njemu, ki je videl v svoji mladosti slavo Dušana Silnega, pred katerim so trepetali Turki in Bizantinci. Dušan je hotel izgnati Turke iz Evrope in se polastiti prestolice bizantinskih cesarjev — Carigrada. A v malo letih je propala moč Srbije. Ukloniti se je morala Turkom in jim plačevati davek v denarju in v krvi.

Lazar se ohrabri in zveže z bosanskim banom Tvrdkom. Skupno napadeta pri Pločniku Turke, ki so šteli 20.000 mož, in jih tako strahovito potolčeta, da jih ostane samo 4000 živih. Tu se ojačijo tudi drugi Lazarjevi sosedje in se zavežejo z njim za boj proti Turkom. Lazar odpove Turkom davek.

Med tem potlači Murat Bolgare in se vzdigne z vso silo nad Srbe. Na Kosovem polju se postavi nasproti sovražni vojski. Toliko šotorov se je belilo po ravnini, kakor bi jo bil zapadel sneg. Na eni strani je stal sultan Murat, na drugi pa starček Lazar, kateremu so prihitali na pomoč: bosanski vojvoda Vladko Hanić, hrvaški ban Ivan Horvat, vlaški vojvoda Mirča in albanski glavar Juri Kastriota (Škender-beg).

S črnogorskega bojišča.

Naši mohamedanci.

Pod tem naslovom piše dunajski vseučiliški profesor Milan Rešetar v „Cetinjskem Vjesniku“ zelo zanimiv članek, v katerem razpravlja, ali je vez, ki veže naše mohamedance po Bosni in Hercegovini s Turki, močnejša kot vez, ki jih veže s Srbi in Hrvat, torej nacionalna vez. Njegovo izvajanje hočemo podati v kratkih besedah. S srbske strani se je pričakovalo, da se povrnejo po okupaciji Bosne in Hercegovine mohamedanci polagoma v srbsko kolo in da bodo razumeli, da jih vera ne sme več ločiti od Srbov. To se sicer ni pričakovalo od starih, ki so se sodili in odrasli kot Turki in za katere so ostali Srbi „raja“, pač pa se je upalo to od mlajših, to je od izobražene mlajše generacije, ki se je prištevala deloma k Srbom, deloma k Hrvatom. Toda varal se je, kdor je mislil, da je narodna vez močnejša od verske. Starejši ljudje kakor tudi mlajši naraščaj je pokazal, da je verska vez močnejša, ker misli, da je sedanja vojska na Balkanu „krščanska in čisto verska“, da je „plod netolerantnosti in krščanske zarote proti islamu“.

Jasno je, da se naši mohamedanci še

POHIŠTVO SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Zdravilno pivo dvojnega kvasa Vel zdravniki ga priporočajo.
Odlikovano na **S. STEFAN** Odlikovano na
: 7 razstavah. : 7 razstavah.
Glavna zaloga v Trstu, via Valdirivo št. 32. — Telefon št. 2201.

Nova pekarna in sladčičarna v Trstu
A. JERIČ - Trst
ul. Commerciale 328 (Pendice di Scorcola)
Priporoča cenj. občinstvu svojo novo pekarno in sladčičarno. Dobi se večkrat na dan svež kruh in sladčice. Prepečenci in konfektura. — Likerji in raznovrstno vino v steklenicah.

Krojačnica Vek. Terzo
Trst, ulica Fonderia šte. 4, I. n.
Priporoča se c. občinstvu za vsakovrstna dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovjšem kroju Bogata izbira najnovjših angleških vzorcev.
SVOJI K SVOJIM!

Prodajalnica ur in dragocenosti
G. Bucher
(ex drug Dragotina Vekjeta)
Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet) **Corso št. 36.**
Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure.
DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov.
Izdiranje zobov brez vsake bolečine
Dr. J. Čermák V. Tuscher
zobozdravnik konces. zobni tehnik
... TRST ...
ulica della Caserma št. 13, II. n.

Otvoritev
nove trgovine s steklenino in porcelanom
ter raznih galanterijskih predmetov in šip.
A. PALME & Co, del. dr. z o. j. TRST
Telefon šte. 302. ulica Campanile št. 21. Telefon št. 302.
Steklar vedno pripravljen za dela na domu.

Velikanska zaloga pobištva in tapecarij
:: Paolo Gastwirth ::
TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Penice)
Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. **Kolosalni izbor.**

R. Gasperini, Trst
Telefon šte. 1974. **špediter** Via Economo št. 10.
Prevozno podjetje
Sprejema razcarinjanje vsakegakoli blaga iz mitnic, dostavlja na dom.
POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJUGODNEJŠE CENE.
Zastopstvo tvrdke „Cement“
Tovarna cementa „Portland“ v Spljetu.
PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Moja stara
izkušnja je in ostane, da je za odpravo poletnih mehurčkov kakor tudi v svrhu dosege in ohranitve nežne, mehke kože in bele polti najboljšje svetovno znano milo iz Illijvega mleka Steckenpferd' znamke „Steckenpferd“, Bergmann & Co., Dešin (Tetacifen) na Labi. Komad po 80 vin se dobiva v lekarnah, mirodilnicah, parfemerijah in drugih trgovinah. Ravno tako se je obusals Bergmannova jina krema „Manera“ za ohranitev nežnih belih damskih rok; v tubah po 70 vin. se dobiva povsod.

Zaloga dalmatinskega vina
lastni pridelek iz JESENIC pri Omišu
Filip Ivanišević, Trst
ulica Valdirivo 17. Telefon 14-05.
— Prodaja na drobno in na debelo. —
GOSTILNE: „All' Adria“, ulica Nuova šte. 18 in gostilna-Buffer, Piazza Giuseppina šte. 7, v katerih toči **svoja vina prve vrste.**

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl in s svežim blagom založil

trgovino jestvin
Trst - ulica Media št. 8 - Trst
Podružnica v Kolonji 295.
Ker imam na prodaj sveže blago prve vrste in prodajam po najnižjih cenah se nadejam, da me bodo spoštovane gospe podpirale. Postrežba točna in na dom.
Z vsem spoštovanjem udani
PETER BRADELJ.

Dr. Pečnik
Dr. PETSCHNIGG
Trst, via S. Caterina šte. 1.
Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 in 2—3 in špecialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11¼—1 in 7—7¼.

dolgo ne bodo asimilirali s Srbo-Hrvati. Naši mohamedanci so se odločili, izbirajoč med narodnostjo in vero, za poslednjo in zbirajo doneske za „rdeči polumesec“, molijo za turško zmago in se jih nekoliko bori kot prostovoljci na turški strani.

Mogoče pa se bo vseeno moglo reči, ko mine vojna burja: brat je mlo, kolje vjere bio!

Domače vesti.

Odborova seja političnega društva „Edinost“ se bo vršila danes, v ponedeljek, dne 2. decembra ob 3 popoldne v „Slovanski čitalnici“.

Prosi se za polnoštevilno udeležbo in sicer ob določenih uri. Predsednik.

Zaplemba. Včerajšnja številka našega lista so nam zaplenili. Zaplenjen je bil celi uvodni članek „Jugoslovani in Avstrija“. Ker nam ni bilo mogoče privediti druge izdaje, pričujemo danes najaktualnejše spise iz včerajšnje številke, ostalo pa, kolikor ima še pomena za čitateljstvo, pa prihodnje dni.

Miklavžev večer pri Sv. Ivanu v „Narodnem domu“, se bo vršil v korist Ciril-Metodovi podružnici v nedeljo, 8. t. m., ob 4 pop. Darovi naj se prinašajo v otroški vrtec.

Podružnica CM družbe na Vrdelci priredi v nedeljo, dne 8. decembra, „Miklavžev večer“ v prostorih „Gosp. društva“ istotam.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes, v ponedeljek, pevska vaja za ženski zbor, jutri, torek, pa za moški zbor.

Veselični odsek tržaškega „Sokola“ ima drevi ob 9, svojo sejo v društvenih prostorih.

Pevski zbor akademikov ima danes, v ponedeljek, ob 7 in četrte zvečer svojo pevsko vajo v prostorih „Slov. čitalnice“. Naj pridejo gotovo vsi tovariši pevci, ker je veselica že v nedeljo.

Dramatično društvo ima danes zvečer odborovo sejo.

DAROVIL

Gospa Lužja Pirih je darovala 5 kron podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Šklednju v zahvalo za neko uslugo.

Tržaška mala kronika.

TRST, 1. decembra.

Ni se jim posrečilo. V soboto zvečer je slišal kontrolni policijski inspektor Titz v ulici Traversale al Bosco št. 8 v skladišču Del Mastro ropot. Dal je zastražiti ves oni predel in tudi poklicati trgovca Leopolda Štreklja, katera trgovina se drži onega skladišča. Ko je Štreklj odprl, so našli v njegovi trgovini tri tičke, ki so predrli zid iz Del Mastrovega skladišča v Štrekljevo trgovino, kjer so tudi že ukradli za kakih 60 K drobiža. Bili so to 21letni brezposelni mornar Ivan Torcello iz Vižnada, 20letni mornar Tržačan Ivan Godes, stanujoč v ul. della Guardia št. 4, in 30letni Josip Bensa, Tržačan, voznik, brez stalnega bivališča. Vdrli so v skladišče s ponarejenimi ključi in potem predrli steno. Wertheimovko so pustili nedotaknjeno. Čudno je, kako je Bensa mogel skozi malo luknjo, ko ima velikansko grobo.

Poizkušen samomor. Angel Cercure, star 45 let, stanujoč v zagati Guston št. 4, si je včeraj prerezal z nožem vrat. Z vozom rešilne postaje so ga prepeljali v bolnišnico. Zakaj si je hotel vzeti življenje, ni znano.

Slovensko gledališče.

V četrtek pride letos na vrsto opereta, ki se je med vsemi najbolj priljubila našemu občinstvu, Straussova opereta

„VALČKOV ČAR“.

Ta opereta, popolnoma na novo naštudirana in inscenirana, ima potemtakem malone privlačnost premijere.

V nedeljo popoldne so ponovili na našem odru Schillerjeve „Razbojnice“, zvečer pa Fallovo „Ločeno ženo“. Občinstva ni bilo preveč niti popoldne niti zvečer v kljub naravnost „gledališkemu“ vrenju in res dobri uprizoritvi obeh del.

Nar. del. organizacija.

Skupina NDO „Mestna plinarna“ vabi na občni zbor, ki se bo vršil danes ob 6 zvečer v društvenih prostorih NDO pri Sv. Jakobu. Dnevni red: 1) Volitev novega odbora; 2) slučajnosti. — Tovariši, pridite v polnem številu!

Odborniki in namestniki godbenega odseka NDO so vabljani na odborovo sejo, ki bo jutri ob 7 zvečer v društve-

nih prostorih pri Sv. Jakobu. Na to sejo so vabljani tudi odstopivši člani odbora.

Nadzorstvo godb. odseka NDO.

Člani godbenega odseka NDO so vabljani na zelo važen sestanek, ki se bo vršil jutri ob 8 in pol zvečer v društvenih prostorih pri Sv. Jakobu.

V. redni občni zbor NDO se bo vršil v nedeljo, 15. t. m., ob 10 popoldne v društvenih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika, 2. tajnikovo poročilo, 3. blagajnikovo poročilo, 4. poročilo strokovnega tajništva, 5. poročilo nadzornikov in pregledovalcev računov, 6. volitev novega odbora, 7. slučajnosti.

Vesti iz Goriške.

Iz Tolmina. Tolminski fantje so priredili minole nedelje plesni venček v korist Rdečega križa Balkanskih držav.

Venček je nad vse dobro uspel, na čemer se pač mora v prvi vrsti izreči zahvalo vsem onim dražestnim gospicam, ki so kot dobre prodajalke zbrale nič manj nego K 83.

Prireditelji se morajo zahvaliti tudi vsem onim p. n. gg. ki so preplačali vstopnino. Iskrena jim hvala! Razun par izjem, se ni od tukajšnjega uradništva — kakor po navadi — nikdo udeležil te prireditve.

Vesti iz Istre.

Slovenska drama v Voloski-Opatiji. Dramatični odsek „Slov. izobr. in podpornega društva“ v Opatiji je vprizoril v času enega meseca dve igri in to: 20. oktobra t. l. F. Govekarjevo narodno igro „Deseti brat“, a dne 24. novembra Dolinarjeve „Cigane“. Obe igri je občinstvo mnogo hvalilo.

— Vloge so bile v dobrih rokah in vsak poseben igralec je storil svoje v polni meri, kar je občinstvo, ki je napolnilo veliko gledališko „Narodnega doma“ v Voloski, polnilo do zadnjega kotička, priznavalo z veseljem. Tudi kostumi so bili tako ukusni, da je bilo občinstvo presenečeno.

Dramatični odsek studira sedaj Finžgarjevo „Naša kri“ in „Revčka Andrejčka“. Uprizorijo v bodočem mesecu Želimo dramatičnemu odseku Slov. društva v Opatiji najboljšega uspeha. Drži naj se začrtanega pota v gojenju dramatik, ker dobrih sil, — kakor sta ravno dokazali ti dve predstavi — ima dovolj, da more uprizoriti tudi težje igre.

Le tako naprej in uverjeni morete biti da postanete pravi miljenec našega občinstva, ki drugače precej zahteva. Priporočili bi društvu, da uredi oder, če je namreč možno, tako, da bo tudi ta odgovarjal silam, ki nastopajo. Tisto škripanje in pokanje naj bi enkrat za vselej zginilo, ker moti iluzijo in kvari užitek.

Če pa društvo nima na razpolago potrebnih sredstev, naj se obrne do spojitnice, ki bo (kakor lastnica „Narodnega doma“) gotovo toliko kulantna, da v interesu stvari same da po tolikih letih zopet enkrat racionalno popraviti oder, ki je take poprave skrajno potreben.

Nepoznan kritik.

Druge slovenske dežele.

Odlikovanje zaslug za — pomenčevanje. Iz Beljaka „Grazer Tagblatt“ poroča, da je imenoval občinski zastop odvetnika dra. Mischitz v Beljaku častnim občanom. Mož si je pridobil zares velikanskih zaslug, a ne za blagor občine, temveč za germanizacijo bekuštanjskih Slovencev. To odlikovanje nemškutarskega občinskega odbora si je zaslužil s tem, da je izposloval od „Schulvereina“ zgradbo Roseggerjeve šole v Vodičijavi in da je pri komisijskonalnem ogledu stavbišča za zgradbo Ciril in Metodove šole istotam uspešno zastopal interese nemškega Schulvereina, nemškutarskega župana in krajnega šolskega sveta — tako, da je zidava slov. šole zopet zavlečena na nedogleden čas. To so torej glavne zasluge novolmenovega častnega občana v Bekštanju.

Anton Krušič, krojaški mojster v Gorici, tekališče Frana Josipa št. 36. Izdeluje obleke po meri v vsakem kroju. Sprejema tudi naročila izven Gorice. Pri naročilu zadostuje prava mera. V zalogi ima raznovrstno blago ter razpoložljiva vzorce na ogled. Cene zmernane.

Fotograf Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7. 4449

Stalni krajevni agenti zmožni nem. — ščine se sprejmejo ali pa nastanijo a stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod „Merkur“, Brno, Neugasse 20. 244

Prodaja pohištva, bombaževine, alik in dežnikov na mesečne obroke. Via Chiozza 6, I. nadstropje, Ivan Klun.

Išče se učenca za trgovino jestvju na deželi. Naslov pove inser. oddetek Edinosti. 2672

Stari časopisi (papir) se prodajo po zelo nizki ceni. Zglasit se je v upravi „Edinosti“. 1142

Izboljšajte promet v svoji gostilni z izvršnim cenim pizenskim pivom iz **Češke delniške pivovarne v Čeških Budjejevicah.** Največja slovenska pivovarna. Zaloga v Trstu: Schmid & Pelosi, via della Crociera.

Pokusite pivo v slovenskem grandhotelu „Balkan“, Trst, vojaški trg in v slovenskem hotelu „Lacroma“ v Gradežu.

Zaloga v Ljubljani, Zagrebu, Pall, Zadru itd

RUDOLF SCHULTZE

IZ BERLINA koncesionirani zoboteknik

Plazza Barriera vecchia, uhod ulica Sette Fontane št. 2, II.

UMETNI ZOBJE PO NAJNOVEJŠI MODERNI TEHNIKI. JAMČI SE ZA PERFEKTNO IZVRŠITEV.

Zmerne cene z ozirom na razmere manj posedujočih slojev. OPRAVKI SE IZVRŠUJEJO V DVEH URAH. — SPREJEMA OD 9—1 IN 3—7.

Prodaja konkurzne zaloge.

V konkurzu gospoda Josipa Tomšič v Ilirski Bistrici

se proda konkurzna zaloga, obstoječa iz železnine, galanterijskega in mešanega blaga, pohištva in trgovinske opreme itd. v inventurni vrednosti 4662 K 39 vin.

ofertnim potom v celoti en bloc najboljšemu ponudniku. Pismene ponudbe z vadijem 400 K (štiristo kron) je poslati najdalje do 15. grudnia 1912 oskrbniku konkurzne mase.

Došle ponudbe se odprejo 17. grudnia 1912 ter se sprejme le najvišji ponudek; upravitelj konkurzne mase pa si pridrži pravico zavrniti posamezne ponudbe brez navedbe vzrokov.

Vsak ponudnik je vezan na svojo ponudbo do 20. grudnia tega leta.

Ako se sprejme ponudba, kar se dotičnemu ponudniku naznani pismeno do 20. grudnia t. l., položiti je kupnino v gotovini na roke konkurznega upravitelja ter mora zdraviti prevzeti zalogo takoj po kupninski položbi.

Inventurni zapisnik in zaloga sta na na ogled v uradnih urah do 15. dec. 1912. Upraviteljstvo konkurzne mase ne prevzame nobenega jamstva, tudi ne za kakovost, niti množino blaga, navedeno v inventurnem zapisniku.

Dr. Alojzij Žnidarič, ckr. notar v Il. Bistrici kot konkurzni upravitelj.

Umetniški predmeti

kipi, sijajno opremljeni, namizja vsake vrste; umetne cvetlice in palme, fantazijske opreme in perje za klobuke in mnogo drugih lepih stvari za darila ob vsaki priliki. **Prava razprodaja, cene najnižje.** Obrnite se na trgovino

v ulico **Acquedotto št. 41.**

NOVO! Najboljše 1912. NOVO!

N. d. p. št. 526081. **Novoletna šaljiva dopisnica**

kakor je še ni bilo. Vsaka dopisnica najboljše, nedosegljiva, humoristična, senzacionalna. Vsaka, tud najmanjša pošiljatev je dobro sortirana in vsaka dopisnica v zaviku.

Mi imamo edini razprodajo.

Iščejo se zastopniki povsod.

10 orig. vzorcev proti vpošiljki 0-75 K.

25 komadov K 1.—

50 " " 1-75

100 " " 3.—

Povzetje 40 vinarjev več. — Sprejema se za plačilo znamke vsah dežel sveta.

Habighorst & Co., Bochum i. W.

Poštni predal 149.

Alberto Finzi & Co

Trst, ulica Gaetano Donizetti 1.

Poslovna agentura ogrske obče kreditne banke

(Ungarische Allg. Creditbank) podružnica v Reki

prodaja po zelo dobrih cenah: žito vsake vrste, debele in fine otrobe, oves in sočivje in ker je ob enem zastopstvo goriomenjene banke, nudi kupcem najboljše in najgotovnejše jamstvo za točno postrežbo.

Zastopstvo in skladišče

dobroznane moke Zduž. parnih mlinov „Hungaria“ ak. dr. v Budimpešti.

Ceniki in usorci se pošiljajo na zahtevo.

Telefon št. 458, zvoniti dvakrat.

Brzjavaj: ALBERTO FINZI, Trst.

Čevljarnica „Alla Sartorella“ - Trst

VIA BARRIERA VECCHIA ŠT. 10 (nasproti gledališčne Gali)

Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. Blago izvrstno in CENE ZMERNE.